

**VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD
Commissievergaderingen
Agenda**

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS EN SCHOLENBOUW

Woensdag 4 oktober 2023 vanaf 14u

Brussels Hoofdstedelijk Parlement – Lombardstraat 69 – zaal 206

Voorzitter: De heer **GILLES VERSTRAETEN**

1. Samengevoegde interpellatie en vragen om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, c)

- Interpellatie van de heer Jan Busselen tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het lerarentekort in het Brussels onderwijs
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende een stand van zaken over het lerarentekort
- Vraag om uitleg van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de stand van zaken van het lerarentekort in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

2. Vragen om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het hygiënisch beschermingsmateriaal in de Nederlandstalige scholen van Brussel
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de uitspraken van minister Weyts over het Nederlands

3. Regeling van de werkzaamheden

Samenstelling van de commissie

Vaste leden

De heer Arnaud Verstraete
Mevrouw Soetkin Hoessen
De heer Gilles Verstraeten
Mevrouw Khadija Zamouri
De heer Fouad Ahidar

Plaatsvervangers

De heer Juan Benjumea Moreno

Mevrouw Lotte Stoops

De heer Mathias Vanden Borre

De heer Guy Vanhengel

De heer Pascal Smet

Toegevoegde leden

De heer Dominiek Lootens-Stael

Mevrouw Bianca Debaets

De heer Pepijn Kennis

Datum van indiening: 7 september 2023

Interpellatie van de heer Jan Busselen tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw

Onderwerp: Het lerarentekort in het Brussels onderwijs

Geacht collegelid,

Waar we in juni dit jaar nog hoopten op een daling van het aantal openstaande vacatures bij onze Brusselse leerkrachten, moeten we vaststellen begin dit schooljaar dat het lerarentekort even groot is als vorig jaar. Net zoals in Vlaanderen blijft het probleem een donkere wolk boven ons onderwijs. We weten dat u inzet op zijinstromers en op vrijstelling voor de opleiding van deze nieuwe leraren. Maar de voorlopige cijfers lijken te wijzen op een even groot aantal openstaande vacatures. De tanker lijkt dus niet te keren.

Met alle gevolgen vandien. Sommige scholen hebben geen zorgleerkracht, omdat die voor de klas zal staan. Een school in Evere voorziet geen les meer op woensdag, maar workshops en opvang. Een noodoplossing die niet alle ouders goed uitkomt. Ouders blijven zich zorgen maken. Want welke impact zal het gebrek aan lessen hebben op de vorming en de slaagkansen van hun kind? Sommige mensen denken aan privélessen om de achterstand in te halen, anderen kunnen zich dat niet veroorloven.

Mijn vragen zijn de volgende:

- Hoe verklaart u dat er opnieuw een terugval is van aantal leraren t.o.v. eind vorig schooljaar?
- Hoe verklaart u het aantal zijinstromers ‘massaal’ de weg vinden naar onze scholen, maar dat het lerarentekort even groot blijft? Zijn het de zijinstromers die terug uitstromen en nieuwe zijinstromers die instromen? Zijn het de klassieke leerkrachten die wegvallen terwijl de zijinstromers instromen?
- Is er een toename van jongeren die de lerarenopleiding volgen? Welke evolutie wat betreft de uitstroom van student uit deze richting? Zijn er meer afstudeerstudenten die kiezen voor het onderwijs?
- We hebben het verschillende keren gehad over een netoverschrijdend lerarenplatform als maatregel die in een dichtbevolkt Gewest als Brussel soelaas kan bieden. We beschikken bovendien over een OCB dat een coördinerende rol kan spelen. Is een dergelijk platform afgetoetst met de koepels? Zo ja, wat was het resultaat van deze besprekingen?

Dank u voor uw antwoorden,

Jan Busselen

Datum van indiening: 8 september 2023

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw

Onderwerp: Een stand van zaken over het lerarentekort

Geacht collegelid,

Het lerarentekort zal ook dit jaar het debat in dit gremium voor een stuk bepalen. Bij het begin van het schooljaar liet u in de media weten dat er nog 360 à 370 vacatures voor leerkracht openstonden. Dat zou betekenen dat het tekort niet kleiner is dan vorig jaar maar op de meeste plaatsen wel 'onder controle'. We blijven voorzichtig maar het lijkt in Brussel de goede kant op te gaan.

In juni hebt u verklaard dat het OCB een centrale rol speelt bij de ondersteuning van leerkrachten en schoolteams om uitval tegen te gaan. In een interview hoorde ik u zeggen dat OCB-personeelsleden ook effectief voor de klas gaan staan om scholen tijdelijk soelaas te bieden. Ik hoor graag van u in welke mate dat gebeurt.

Het is duidelijk dat de zij-instromers helpen om het aantal lege stoelen beperkt te houden. Nooit eerder waren er zo veel in Vlaanderen: 4.700. Opmerkelijk is wel dat in tegenstelling tot in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, het aantal zij-instromers in Brussel (net zoals in Vlaams-Brabant) stabiel zou blijven. In de rest van Vlaanderen stijgt het lerarentekort en het aantal zij-instromers. In Brussel is het lerarentekort hetzelfde als vorig jaar maar blijft het aantal zij-instromers stabiel. Voor het aantrekken van zij-instromers lijkt er dus nog marge voor verbetering. Ik begrijp dat er een nieuwe beurs was voor geïnteresseerden op 13 september. Het is me niet duidelijk of er net zoals vorig jaar ook in juni van dit jaar een beurs georganiseerd is, m.a.w. voor de start van het schooljaar wat me nuttiger lijkt.

Naast de versoepeling voor het meenemen van de anciënniteit voor zij-instromers nam de Vlaamse regering nog heel wat andere initiatieven om de leerkrachten te ondersteunen en het onderwijs en het lerarenberoep aantrekkelijker te maken. Het lijstje maatregelen heb ik tijdens eerdere debatten reeds uitvoerig opgesomd. De proeftuinen gingen op 1 januari van start. Een aantal scholen krijgen daarbij de kans de bestaande regelgeving even terzijde te schuiven en te experimenteren met nieuwe formules om leraren aan te trekken. In Brussel zijn acht proeftuinen goedgekeurd, waaronder de vierdaagse schoolweek in vijf basisscholen.

De VGC heeft ook aparte maatregelen genomen. Zijinstromers krijgen met de verdubbeling van de lerarenbonus zes uur per week betaald vrij om de lerarenopleiding te volgen. De VGC betaalt ook het studiegeld terug voor wie een opleiding start. Dit jaar is er met *Talent for Teaching* een extra voortraject opgezet voor leerlingen uit de derde graad secundair onderwijs die de keuze zouden kunnen maken voor de lerarenopleiding. Binnen dat voortraject worden de leerlingen onder meer voorbereid op de starttoets Nederlands voor de lerarenopleiding en krijgen ze ondersteuning op maat op het vlak van de studiemethode. Ten slotte zet de VGC ook in op een begeleidingstraject op maat voor eerstejaars van de lerarenopleiding.

Daarom had ik graag volgende vragen gesteld:

- Wat zijn de laatste cijfers over het lerarentekort?
- Hoeveel OCB-personeelsleden hebben vorig schooljaar voor de klas gestaan? Neemt dit aantal toe? Krijgt u signalen dat het OCB daardoor niet meer haar kerntaken kan uitvoeren?
- Klopt het dat het aantal zij-instromers in Brussel stabiel blijft? Kunt u de evolutie van dat aantal in de voorbije jaren toelichten?
- Is er in juni een beurs voor zijinstromers georganiseerd en zo neen, waarom is er gekozen voor september? Hoeveel mensen die vorig jaar aanwezig waren op de beurzen maakten de overstap naar het onderwijs en geven nog steeds les? Hoeveel daarvan zijn Brusselaar?
- Wat zijn de eerste signalen over de ingevoerde vierdaagse schoolweek in de vijf basisscholen? Kunt u toelichting geven bij de inhoud en het verloop van de andere vier proeftuinen?
- Hoeveel zij-instromers maakten gebruik van de verdubbeling van de lerarenbonus? Welk bedrag besteedde de VGC reeds aan het terugbetalen van studiegeld?
- Hoe verloopt *Talent for Teaching*? Hoeveel scholieren van de derde graad namen reeds deel?
- Hoeveel eerstejaarsstudenten van de lerarenopleiding volgden reeds een begeleidingstraject op maat? Kunt u hier wat meer over vertellen?

Met de meeste hoogachting,

Gilles Verstraeten
Raadslid VGC

Datum van indiening: 11 september 2023

Vraag om uitleg van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw

Onderwerp: Stand van zaken van het lerarentekort in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

Mijnheer het collegelid,

Ik bevroeg u reeds bij herhaling over het lerarentekort in Brussel. Op 1 september ging u op bezoek bij Bruzz waar u ondervraagd werd naar aanleiding van de eerste schooldag. In dit interview gaf u aan dat het lerarentekort in Brussel nog even groot was als vorig jaar. Op dat moment waren Brusselse schoolteams nog op zoek naar 360 tot 370 leerkrachten op een totaal van 5000, vaak leerkrachten Nederlands en Frans. Er worden een redelijk aantal leerkrachten voor wetenschapsvakken gezocht maar die nood zag u mogelijks makkelijker opgevangen worden door zijinstromers.

U liet ook optekenen te verwachten dat het tekort zou mildereren doorheen de loop van het schooljaar, naar analogie van de tendens die zich vorig schooljaar aftekende.

Vandaar dat ik u graag volgende vragen stel:

- Kan u een overzicht geven van eventuele lerarentekorten zoals die zich vandaag manifesteren? Zijn er eventuele tendensen herkenbaar in het profiel van de scholen waarin de grootste tekorten zich manifesteren. Zijn er gelijkaardige tendensen vast te stellen inzake directieteams?
- Kan u een beeld schetsen van de uitstroom van leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel? Zijn de uitgerolde maatregelen die dit moeten tegenhouden reeds geëvalueerd en in hoeverre worden bijstellingen of nieuwe maatregelen bestudeerd?
- Hebt u een beeld van de interesse van Brusselse scholen in de leerkracht-specialist of de gastleerkracht? Kan u indien mogelijk cijfers aanleveren van de mate waarin Brusselse scholen hiervan reeds gebruik maakten? Wordt vanuit het College hier verder op ingezet en welke omkadering wordt hierrond aangeboden?
- In hoeverre hebt u reeds impact kunnen waarnemen van de maatregelen die het College heeft ingevoerd om de uitstroom van leerkrachten uit het Nederlandstalig onderwijs in Brussel terug te dringen/de instroom te vergroten? Zo ja, welke impact is vast te stellen? Zo neen, wanneer plant u een evaluatie en welke indicatoren worden hierin meegenomen?

Ik dank u alvast voor uw antwoorden.

Bianca Debaets

Datum van indiening: 7 september 2023

Vraag om uitleg van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw

Onderwerp: Het hygiënisch beschermingsmateriaal in de Nederlandstalige scholen van Brussel

Geacht collegelid,

Donderdag 7 september is de vzw Rebelle samen met radiopresentatrice Linde Merckpoel gaan aankloppen bij federaal minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke (Vooruit) en Vlaams minister van Jeugd en Armoedebestrijding Benjamin Dalle (cd&v) om structurele maatregelen tegen menstruatie te vragen. Ze erkennen dat er stappen zijn gezet om de problematiek aan te pakken maar ze klagen de traagheid aan waarmee de zaken (niet) vooruit gaan.

Nog steeds lijden te veel vrouwen onder the toxic trio: het probleem van onbetaalbaarheid, het gebrek aan kennis en een taboe. Menstruatiearmoede en menstruatieonzekerheid zijn thema's waar we deze legislatuur verschillende keren hebben over gesproken. De eerste term wijst op een gebrek aan financiële middelen om zich systematisch hygiënisch materiaal te kunnen aankopen. De tweede term wijst op de zekerheid dat dit materiaal te verkrijgen is op publieke plekken zoals scholen, waardoor je als meisje niet de permanente druk moet voelen dat je in de problemen zou kunnen komen wanneer je tampons of maandverband bent vergeten.

Met een flankerend onderwijsbeleid zet de VGC onrechtstreeks in op menstruatiearmoede via het algemeen armoedebudget waarbij scholen zelf prioriteiten kunnen kiezen in functie van hun noden.

Voor het vorige schooljaar 2022-2023 hebben ongeveer "30 % van de basisscholen en van de middelbare scholen 'menstruatiearmoede' aangeduid als een van de thema's waarop wordt ingezet." Dat zei u ons in februari 2023.

Mijn vragen zijn de volgende:

- Wat bedoelt u met "ingezet"? Wil dat zeggen dat er sensibiliseringlessen zijn gegeven en informatiemateriaal te vinden is in de school? Dat er permanent hygiënisch beschermingsmateriaal voorzien wordt voor leerlingen? Of beiden?
- Kan u ons zeggen hoeveel scholen er dit jaar zullen inzetten op menstruatiearmoede en menstruatieonzekerheid?

Met dank voor uw antwoorden,

Jan Busselen

Datum van indiening: 8 september 2023

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw

Onderwerp: De uitspraken van minister Weyts over het Nederlands.

Geacht collegelid,

Het onderwijsveld buigt zich dit schooljaar over de nieuwe minimumdoelen voor de eerste graad secundair onderwijs en het basisonderwijs. Vlaams minister van Onderwijs Weyts wil een absolute focus op het Nederlands (en wiskunde). In het kader van het actieplan Nederlands wordt het Leesoffensief versterkt en wordt er twintig miljoen euro extra uitgetrokken om scholen die de voorbije drie jaar meer dan vijftig procent anderstalige leerlingen telden, bij te staan. Bedoeling is om met teams vanuit het Leerpunt scholen bij te staan op vlak van het omgaan met anderstaligen en een sterker integratie- en taalintegratiebeleid uit te rollen. Een intensieve samenwerking tussen het Leerpunt en het OCB kan ongetwijfeld een grote meerwaarde betekenen.

Ook wil de minister dat het Nederlands de enige voertaal wordt op school. In de klas, maar ook op de speelplaats. Die regel wil Weyts bijvoorbeeld in het schoolreglement laten opnemen. Ten slotte wil hij tevens minimumdoelen Nederlands voor kinderen in de kleuterklas, m.a.w. voortbouwend op de koalatest vastleggen wat kleuters moeten kennen en kunnen. Op Bruzz hebt u verklaard dat de minister ‘overdrijft’ en dat je door andere talen te verbieden averechtse effecten krijgt. U vindt het niet zinvol, net omdat een grote meerderheid van de leerlingen een andere thuistaal heeft. Volgens u kan je een taalbad Nederlands ook zo groot mogelijk maken via een omweg, namelijk langs bepaalde woorden van de thuistaal. Ik denk dat u de bal volledig mislaat. Onderwijsexpert Dirk Van Damme stelt dat meertaligheid pas zin heeft als men meerdere talen op een hoog en rijk niveau beheerst. Zo niet – en dat is de realiteit in de meeste scholen- is de term een bedrieglijk excuus om de talige lat wel erg laag te leggen, vooral wat het Nederlands betreft. Ik deel die analyse.

Op 7 juli heeft u benadrukt dat het OCB scholen ondersteunt in het ontwikkelen van een sterk taalbeleid in een meertalige context. We hadden het over de vier categorieën om met talen om te gaan volgens de website Brussel vol Taal: verbieden, tolereren, waarderen en inzetten. U omschreef de tool als ‘een begeleidingsinstrument om als schoolteam te reflecteren over visie, overtuigingen, attitudes en aanpak. Eens een keuze is gemaakt, kan men consequent inzetten op een visie rond taalbeleid’. Volgens mij wordt er in deze boodschap te veel ruimte gelaten voor andere talen, en dat betreurt ik. De verschillende leeronderzoeken maken duidelijk dat de weg die minister Weyts is ingeslagen, met een volledige klemtoon op het Nederlands, de enige juiste is. Zeker als je ziet dat wie thuis geen of amper Nederlands spreekt, slechter scoort. En die groep wordt alleen maar groter. In het Brussels Nederlandstalig onderwijs gaat het zelfs over drie op de vier leerlingen. We moeten meer dan ooit resoluut de kaart trekken van het Nederlands. Het niveau moet omhoog.

De leer- en taalachterstand van kinderen beperken doen we ook door in te zetten op zomerscholen. Graag een overzicht van de zomerscholen die de VGC, gemeenten en scholen tijdens de grote vakantie georganiseerd hebben.

Daarom had ik graag volgende vragen gesteld:

- Hoeveel Nederlandstalige scholen met meer dan vijftig procent anderstalige leerlingen zijn er? Heeft u al een zicht op hoeveel extra budget we daardoor kunnen rekenen?
- Op welke manier werken het Leerpunt en het OCB vandaag samen aan een sterker taalintegratiebeleid?
- Hoe rijmt u uw uitspraken over het nut van meerdere talen in de klas met de analyses van experts als Dirk Van Damme en de nog sterker verslechterende schoolresultaten van kinderen die thuis geen of amper Nederlands spreken?
- Hoeveel zomerscholen hebben de VGC, gemeenten en scholen tijdens de grote vakantie georganiseerd? Hoeveel kinderen namen hieraan deel? Kunt u een overzicht geven?

Met de meeste hoogachting,

Gilles Verstraeten
Raadslid VGC